

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

Parkouria viittomakieleltä suomen kielelle

Nelli Puukko

Viittomakielentulkin koulutusohjelma (240 op)

Arvioitavaksi jättämisaika 04 / 2016

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU

Viittomakielentulkin koulutusohjelma

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Nelli Puukko	Sivumäärä 28 ja 15 liitesivua
Työn nimi Parkouria viittomakieleltä suomen kielelle	
Ohjaava opettaja Zita Kóbor-Laitinen	
Työn tilaaja Viittomakielinen kirjasto	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyöni Parkouria viittomakieleltä suomen kielelle on tilaustyö Viittomakieliseltä kirjastolta. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama ja Kuurojen Liiton alaisuudessa toimiva Viittomakielinen kirjasto (http://www.viittomakielinenkirjasto.fi) on perustettu tukemaan Suomen viittomakielisten kulttuurin, kielen ja historian säilymistä. Kirjastoon on tallennettu materiaalia lapsille, nuorille ja aikuisille monista eri aihealueista kuten taloudesta ja ajankohtaisista asioista. Se on kaikille avoin verkkopalvelu, joka ei vaadi rekisteröitymistä käyttämiseen.</p> <p>Tämä opinnäytetyö koostuu kahdesta osasta: käännösoosuudesta Viittomakieliselle kirjastolle sekä teoriaosasta. Käännöstyönä tehty tekstitetty video on katsottavissa Viittomakielisessä kirjastossa ja siihen on linkki tämän työn liitteenä.</p> <p>Työn teoreettisen osan tavoitteena oli tutkia audiovisuaalista kääntämistä viittomakielisestä lähdemateriaalista suomenkieliseen käännökseen. Työni on toiminnallinen opinnäytetyö ja se sisältää produktin, tekstitetyn videon Nuorsilmä-sarjan parkour-jaksosta. Kehittämistyön tehtävänä oli luoda uutta tietoa audiovisuaalisen kääntämisen ongelmanratkaisusta tulkkioiskelijalle. Työ on tarkoitettu niille jotka ovat kiinnostuneita lähdemateriaalista sekä tulkkioiskelijoille, tulkeille ja viittomakielestä kiinnostuneille.</p> <p>Teoreettisena viitekehyksenä on käytetty audiovisuaalisen kääntämisen teoriaa, jonka avulla olen vastannut tutkimuskysymyksiini. Kääntäjän apuvälineiksi olen löytänyt ammattilaisten antaman tuen käännöksen tekoon, erilaiset sanakirjat ja internetpohjaiset sanastot sekä taustatyön merkittävyyden.</p>	
Asiasanat audiovisuaalinen kääntäminen, suomalainen viittomakieli, suomen kieli, tekstitys	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Sign Language Interpretation

ABSTRACT

Author Nelli Puukko	Number of Pages 28 + 15
Title Parkour from Finnish Sign Language to Finnish	
Supervisor Zita Kóbor-Laitinen	
Subscriber Viittomakielinen kirjasto	
Abstract <p>This thesis "Parkour from Finnish Sign Language to Finnish" is a translation assignment for the Sign Language Library. The Sign Language Library (http://www.viittomakielinenkirjasto.fi) is funded by the Ministry of Education and Culture. The library includes materials for children, adolescents and adults from all different subjects such as politics and current issues. It was founded to preserve and advance the use of Finnish Sign Language, its culture and history. The library is open to all and does not require registration.</p> <p>This functional thesis has two parts: the first is the translation assignment, which is a subtitled video from the Nuorsilmä series. The second part is a theory-based report. The subtitled video can be found from the Sign Language Library. Link below.</p> <p>The purpose of this translation assignment was to study audiovisual translation from Finnish Sign Language to Finnish. The purpose of this the theoretical part was to bring out new information about audiovisual translation in the field of Sign Language interpreting. This research is meant for those who are interested in parkour as well as for those studying Finnish Sign Language, interpreting students and interpreters or translators.</p> <p>My research shows that there are helpful tools for translators such as dictionaries and online vocabularies. Also the importance of groundwork and collegial support was found to be very important.</p>	
Keywords audiovisual translation, Finnish sign language, Finnish, subtitling	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT	6
2.1 Opinnäytetyön lähtökohdat ja tavoitteet	6
2.2 Viittomakielinen kirjasto	7
2.3 Aineiston kuvaus	8
2.4 Kohderyhmät	8
3 KESKEISET KÄSITTEET	9
3.1 Parkour	9
3.2 Audiovisuaalisen kääntämisen muodot	10
4 AUDIOVISUAALINEN KÄÄNTÄMINEN	12
4.1 Tekstitykseen liittyvä lainsäädäntö Euroopan unionissa ja Suomessa	12
4.2 Tekstitys Suomessa	14
4.3 Kääntäjän apuvälineet	15
5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS	16
5.1 Tekstitysprosessin kuvaus	16
5.2 Käännösongelmat ja niiden ratkaisut	19
6 POHDINTA	22
LÄHTEET	25
LIITTEET	29
Liite 1 Linkki tekstitettyyn videoon.	29
Liite 2 Tekstitys	30

1 JOHDANTO

Jokainen meistä on joskus katsonut vieraskielistä ohjelmaa joko tekstitettyinä tai dubattuna kielelle, jota ymmärtää paremmin kuin ohjelman alkuperäistä kieltä. Käännöstyötä, jossa käännettään televisio-ohjelmia, elokuvia, teatterinäytöksiä tai oopperaa, sanotaan audiovisuaaliseksi kääntämiseksi (Tuominen 2013). Audiovisuaalisen kääntämisen ei kuitenkaan tarvitse aina sananmukaisesti sisältää sekä *auditiivista* (kuuloon perustuvaa) että *visuaalista* (näköön perustuvaa) viestintää, vaan siinä voidaan käyttää esimerkiksi ainoastaan visuaalisuutta. Tällä tavalla toimii myös tässä opinnäytetyönä tehty käännös, jossa suomalaisella viittomakielellä tuotettu haastattelu on käännetty kirjoitetulle suomen kielelle. Kieliä on kaksi ja niitä molempia vastaanotetaan käännöksessä näköaistilla. Merkkijärjestelmä, ja se miten kieltä on tuotettu käännöksessä, ovat lähdekielisen ja käännöksen kohdalla täysin erilaiset. (Tiittula ja Hirvonen 2015, 253.)

Opinnäytetöinä tehdyt käännökset ovat usein olleet suomen kieleltä viittomakielelle tai viitotulle puheelle. Opinnäytetyöni on näistä poikkeava, sillä käännän tekstiä äidinkielelleni, suomen kieli, päin. Työni tuottaa uutta tietoa ja on siksi ajankohtainen. Tutkimusta audiovisuaalisesta kääntämisestä on tehty vähän, sillä se on varsin nuori tieteenala.

Tässä opinnäytetyössä esittelen audiovisuaalista kääntämistä, erityisesti tekstittämistä viittomakielen kääntämisen näkökulmasta. Johdantoa seuraavissa luvuissa käsitellään lisäksi muun muassa tilaajaa, käännösaineistoa, opinnäytetyöprosessia eli tekstitysprosessia, käännösongelmia ja niiden ratkaisuja sekä lopuksi olen pohtinut opinnäytetyön tuloksia.

2 OPINNÄYTETYÖN LÄHTÖKOHDAT

2.1 Opinnäytetyön lähtökohdat ja tavoitteet

Tämän opinnäytetyön ”Parkouria viittomakieleltä suomen kielelle” keskipisteessä on tietyn erityisalan, parkourin, harrastamiseen liittyvän haastattelun kääntäminen suomalaiselta viittomakieleltä suomen kielelle. Työni koostuu kahdesta erillisestä osasta: käännöstyöstä, joka on tallennettu Viittomakieliseen kirjastoon ja siihen liittyvästä kirjallisesta tutkimusosasta.

Olen kiinnostunut audiovisuaalisesta kääntämisestä, jälkiäänityksestä ja tekstityksestä. Otin yhteyttä Viittomakieliseen kirjastoon ja minulle ehdotettiin käänettäväksi Nuorsilmän jaksoa parkourista. Parkour oli minulle aikaisemmin melko vierasta, mutta otin työn innolla vastaan. Parkour lajina on syntynyt 1980-luvulla ja tullut Suomeen vuosituhaten vaihteessa. Parkouria voisi kuvailla liikuntalajiksi, jota voi harrastaa ilman erityisiä välineitä. Siihen kuuluu sulava liikkuminen, kiipeily ja näyttävät hyppy. Usein harrastajat käyttävät hyväkseen luonnossa liikkueissa maaston muotoja, kiviä ja puita. Kaupunkialueella korostuu näyttävä akrobaattinen kehonhallinta, kun parkourharrastajat taittelevat esimerkiksi portaiden kaiteilla tai muilla tukirakenteilla. Parkourista tarkemmin alaluvussa 3.1.

Käännöstä tehdessäni olen päässyt tutustumaan erikoissanastoon ja pohtimaan haasteita, joita vieraskielinen ennalta tuntemattomasta aiheesta tehtävä käännös tuottaa viimeisen vuoden tulkkioiskelijalle. Käännösprosessin aikana olen päässyt haastattelemaan parkourin harrastajia. Tarkennuksia suomen kieliseen sanastoon pyysin parkour-ohjaaja Valma Heikkiseltä, joka työskentelee Parkour Akatemiassa Jyväskylässä. Käännöksen toimivuutta olen testannut viittomakielien tulkkioiskelijoilla ja viittomakielisillä parkourharrastajilla.

Kehittämistehtävän tavoitteena on tuottaa lisää tietoa viittomakielisen videon kääntämisestä. Tutkimuskysymykset ovat:

- Millaisia pohdintoja parkour-aiheisen haastattelun kääntäminen aiheuttaa viittomakielen tulkkiopiskelijalle?
- Miten käännösongelmat ratkaistaan tässä materiaalissa?
- Mitkä ovat kääntäjän apuvälineet käännöstyön teossa?

Tutkimuskysymyksiä käsittelen käännöstyönprosessin tuottamien pohdintojen avulla. Käännöstyö ja sen pohjalta tehty tekstitys on vapaasti nähtävissä Viittomakielisen kirjaston sivuilla videon päälle liitettynä.

(<http://www.viittomakielinenkirjasto.fi/fi/nuorsilma-parkour#.Vx3uFjCLTIU>)

2.2 Viittomakielinen kirjasto

Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama ja Kuurojen Liiton alaisuudessa toimiva Viittomakielinen kirjasto (<http://www.viittomakielinenkirjasto.fi>) on perustettu tukemaan Suomen viittomakielisten kulttuurin, kielen ja historian säilymistä. Kirjastoon on tallennettu materiaalia lapsille, nuorille ja aikuisille monista eri aihealueista, kuten taloudesta ja ajankohtaisista asioista. Se on kaikille avoin verkkopalvelu, joka ei vaadi rekisteröitymistä käyttämiseen. (Kuurojen Liitto ry 2015.) Viittomakielistä kirjastoa edelsi *Viittomakielinen netti-tv*, joka perustettiin vuonna 2009 (Vivolin-Karén 2010, 6).

Viittomakielinen kirjasto toimi tämän opinnäytetyön tilaajana. Tavoitteena on lisätä tuotettujen materiaalien esteettömyyttä ja vahvistaa viittomakielen, viittomakielisen kulttuurin ja yhteisön näkyvyyttä. Viittomakielisen kirjaston tavoitteena on tuottaa kaikki viittomakieliset materiaalit joko puheelle tulkattuina, tekstitettyinä tai siten, että materiaalin kanssa samalla sivulla on suomenkielinen tiivistelmä. Tarkoituksena on, että henkilöt, jotka esimerkiksi opiskelevat viittomakieltä vieraana kielenä eikä kielitaito vielä riitä materiaalien katsomiseen, voivat suomennoksen avulla seurata ohjelmaa sujuvasti. (Vivolin-Karén 2016.) Tekstityksestä voivat hyötyä myös viittomakieliset, joiden suomenkielen taito on heikko. Tekstityksestä voi tällöin olla hyötyä esimerkiksi maahanmuuttajien suomen kielen opiskelussa. Muita käyttäjiä ovat esimerkiksi viittomakielisen henkilön lähipiiri, viittomakielen opiskelijat, viittomakielestä kiinnostuneet ja muut materi-

aalista kiinnostuneet henkilöt. Viittomakielisten kuurojen perheessä ja lähipiirissä on yleensä sekä kuuroja että kuulevia. Viittomakielen taito vaihtelee näillä henkilöillä suuresti. Suurin osa kuuroista lapsista syntyy kuulevaan perheeseen. (Takkinen 2000, 120–121.)

2.3 Aineiston kuvaus

Käännettävä materiaali tuli valmiina Viittomakieliseltä kirjastolta. Tilajaa toivoi, että parkouria käsittelevä jakso Nuorsilmä-sarjasta suomennettaisiin. Nuorsilmä on ohjelmasarja, joka on suunniteltu käsittelemään nuoria kiinnostavia aiheita, kuten parkouria ja raakaravintoa (Kuurojen Liitto ry 2015). Nuorsilmän jakso kestää 24 minuuttia, ja siinä esiintyy kaksi juontajaa ja haastateltava, jotka kaikki ovat viittomakielisiä kuuroja. Jakso on suurimmaksi osaksi keskusteleva ja yhteensä noin 5 minuuttia kuvataan taustoja ja parkour-harjoituksia. Aluksi ohjelman juontajat esittävät juonnon yleisesti harrastamisesta Suomessa, minkä jälkeen siirrytään kuvaamaan parkourharjoitustiloja, toista juontajista sekä haastateltavaa. Haastattelun keskustelun lomassa näytetään osioita parkourharjoituksista. Haastattelun jälkeen palataan vielä studioon, jossa juontajat keskustelvat lyhyesti parkourista sekä muista harrastuksista.

Haastattelin käännöstyön tueksi parkouria ohjaavaa Valma Heikkistä, joka työskentelee Parkour Akatemiassa Jyväskylässä. Haastattelu suoritettiin sähköpostitse. Pyysin käännösratkaisuihin apua lisäksi ammattilaistulkilta sekä opiskelukollegoiltani. Käännöstyön onnistumisen kannalta on suositeltavaa kääntää vieraasta kielestä äidinkieleen. Samoin tässä työssä käänнос tehtiin vieraasta kielestä, suomalainen viittomakieli, äidinkieleen, suomenkieleen. (Katso myös Roslöf & Veitonen 2006, 118.)

2.4 Kohderyhmät

Tämä työ on tehty erilaisille kohderyhmille. Pääasiallinen kohderyhmä on viittomakieliset parkourista kiinnostuneet ihmiset. Toissijaisena kohderyhmänä ovat

viittomakieltä opiskelevat sekä tulkkausalan yritykset, jotka voivat hyötyä tekstityksestä. Työstä on hyötyä myös muille käännoistyötä tekeville ja esimerkiksi parkour-harjoituksissa tulkaaville.

Tästä käännoistyöstä voi olla hyötyä parkourin tunnetuksi tekemisessä omana lajinaan, esimerkiksi Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry:lle. Lisäksi työ tukee tekstityksiä tekevien harjoittelua, sillä toisten käännoisistä voi ottaa mallia. Tämä opinnäytetyö voi rohkaista tulkkioiskelijoita tarttumaan työtehtäviin, joita ei ole opiskeluaikana juurikaan harjoiteltu ja avata mahdollisuuksia tehdä käännoisyhteistyötä Viittomakielisen kirjaston kanssa.

3 KESKEISET KÄSITTEET

Tämän työn keskeiset käsitteet liittyvät parkouriin ja audiovisuaaliseen kääntämiseen. Esittelen niitä tarkemmin seuraavissa alaluvuissa.

3.1 Parkour

Käännettävän haastattelun aiheena on *parkour*, joka on liikuntalaji, jota voi harastaa sekä ulkona että sisällä. Sen sanotaan olevan yksinkertaisimmillaan hyppimistä, juoksemista ja kiipeämistä. Tavoitteena lajissa on itsensä haastaminen ja voittaminen sekä turvallinen henkilökohtaisten rajojen testaaminen. Sen sanotaan olevan keino harjoittaa mieltä ja vartaloa toiminnallisempaan ja tehokkaampaan suuntaan samalla antaen keinoja käsitellä haasteita, pelkoja ja esteitä. Parkourissa keskitytään kehittämään siinä tarvittavia perusominaisuuksia: voimaa, tasapainoa, kestävyyttä, tilan hahmotusta ja luovuutta. Parkourissa käytetään hyväksi ympäristöä, kun parkouraajat ylittävät esteitä, sujahtelevat ahtaista väleistä, kiipeävät seinille, heiluvat puissa ja tasapainoilevat. (Parkour Akatemia 2015.)

Parkour on kehittynyt 1980-luvulla Ranskassa ja sillä on ollut useampi nimi ennen vakiintunutta parkour-nimitystä. Sitä kutsuttiin alun perin *L'art du déplacement*, liikkumisen taiteeksi. Myöhemmin siitä on käytetty myös nimitystä

freerunning. (Parkour Akatemia 2015.) Parkour-nimi tulee ranskankielen sanasta *parcours*, mikä tarkoittaa reittiä tai matkaa paikasta toiseen (World Freerunning and Parkour Federation 2016). Tärkeintä lajissa on liikkumisen ilo: sitä voi jokainen harrastaa omalla tasollaan. Lajissa painotetaan turvallisuutta ja sen on sanottu olevan kaikkea muuta kuin extreme-laji: tekniikka täytyy olla kunnossa ennen kuin vaikeampia temppuja saa suorittaa. Vaikka parkour on yksilölaji, on harjoitusryhmällä suuri merkitys suorituksissa ja yhteishengen luojana. Ryhmäläiset voivat tukea toisiaan parempiin suorituksiin, heiltä voi kysyä neuvoa ja saada vertaistukea epäonnistumisiin. (Parkour Akatemia 2015.)

Parkour perustuu liikkumiseen, joten se voi toimia erilaisten kulttuurien yhdistäjänä. Viittomakieliset kuurot parkourin harrastajat eivät eroa muista lajin harrastajista. Parkourin harrastajien määrä on vielä melko vähäinen, Suomen Parkour ry arvioi harrastajia Suomessa olevan hieman yli 5000, ja laji on Suomessa melko nuori. Suomeen parkour rantautui vuosituhaten alussa. Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry ei ole vielä ottanut lajia urheilulajiensa joukkoon. (Suomen Parkour ry 2016, Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry 2016.)

3.2 Audiovisuaalisen kääntämisen muodot

Tärkein käsite kehittämistyössäni on audiovisuaalinen kääntäminen, jonka osaluokkia ovat *tekstititys*, *revoicing*, *voice-over* ja *jälkiäänitys*. Näiden lisäksi keskeistä kääntämisen peruskäsitteistöä ovat *lähde-* ja *kohdekieli*. Lähdekieli on kieli, jolla teksti tai puhunta on alun perin tuotettu. Lähdekielestä käännetään kohdekieleen. (Hytönen ja Rissanen 2006,19) Karamitrogloun (2000, 1-2) mukaan ja yksinkertaisimmillaan audiovisuaalisella kääntämisellä tarkoitetaan kääntämistä, johon liittyy eri viestintäkanavia, kuten auditiivinen ja visuaalinen, ja sen lähteenä on esimerkiksi TV tai elokuva. Audiovisuaalinen kääntäminen vastaa haasteisiin, joita vieraskielisten ohjelmien seuraaminen tuottaa: katselijan olisi pystyttävä seuraamaan yhtä aikaa sekä kuvaa että ääntä (Karamitroglou 2000, 1-2). Viittomakielisissä tekstitetyissä tai jälkiäänityksellä tuotetuissa videoissa haasteena olisi kuvan ja tekstin yhtäaikainen seuraaminen.

Audiovisuaalinen kääntäminen voidaan perinteisesti jakaa kahteen osa-alueeseen: suulliseen ja kirjoitettuun kääntämiseen. Suullisessa kääntämisessä revoicing (uudelleenpuhunta) toimii yläkäsitteenä audiovisuaalisen kääntämisen puhutuille muodoille. Se sisältää dubbauksen (huulisynkronaatio), jossa kohdekielinen puhe sovitetaan näyttelijän tai puhujan huultenliikkeitä vastaavaksi ja jossa lähdekieli ei ole kuultavissa, voice-overin (selostus), jota käytettäessä lähdekielinen puhunta jää kuuluviin ja kohdekielinen puhuja joko lukee valmistellun tekstin tai *simultaanisti* eli reaaliaikaisesti tulkkaa puhetta. Kirjoitetuksi muodoksi lasketaan tekstittäminen, joka on Suomessa käytetyin audiovisuaalisen kääntämisen muoto. Tekstittämistä suositetaan, sillä se on edullista ja teknisesti yksinkertaisempaa kuin muut audiovisuaalisen kääntämisen muodot. (Helin 2008, 131–132, Karamitroglou 2000, 6, Holopainen 2015, 79.)

Audiovisuaalisen kääntämisen muotoihin kuuluu lisäksi *kuvailutulkkaus* sekä ohjelmien tulkkaus joko viitotulle puheelle tai suomalaiselle viittomakielelle. Suomessa kuvailutulkkaus on käytössä esimerkiksi kuvailtaessa elokuvan tai TV-ohjelman visuaalisia keinoja näkövammaiselle ihmiselle. Kuvailutulkkausta tehdään Suomessa jonkun verran. (Holopainen 2015, 81–82.) Yhtenä esimerkkinä tästä on keväällä 2016 Humanistisesta ammattikorkeakoulusta valmistuva Elina Häivälän opinnäytetyö kuvailutulkkauksesta: ”Komiikkaa, dokumenttia ja sciifiä kuvailutulkattuna - analyysi kuuden englanninkielisen ohjelman kuvailutulkkauksen osa-alueista”. Vuonna 2013 Diakonia-ammattikorkeakoulun kolme opiskelijaa tulkki opinnäytetyönään, yhteistyössä Yleisradion kanssa, viitotulle puheelle kuusi lastenohjelman *Maltti ja Valtti* – jaksoa (Honkanen, Isomaa & Ranki 2013). Viittomakielelle tulkattujen ohjelmien määrä on viime vuosina ollut kasvussa, vaikka tarjonta edelleenkin on niukkaa. Jatkuvia tulkattuja ohjelmia ovat *Eduskunnan kyselytunti* sekä *Pressiklubi viittomakielellä*. (Yle Areena 2016a ja 2016b.) Aikaisemmin tänä vuonna ilmestyi myös lapsille ja nuorille suunnattua tulkattua ohjelmaa, *Katinkontti* sekä *Keppihevostalli* (Yle Areena 2016c ja 2016d).

Edellä mainituista tavoista viittomakielisen tekstin kääntämiseen suomen kielelle sopii parhaiten selostus ja tekstitys, joita molempia käytetään viittomakielisissä materiaaleissa. Kuitenkin esimerkiksi viittomakielisistä seminaareista tehdyt tallenteet ovat usein paikanpäällä tulkattuja. Jos näitä tallenteita samanaikaises-

ti tekstitettäisiin joko tulkkeen avulla tai suoraan lähdekielestä, olisi kyseessä live-tekstitys. Tämä olisi toimiva tapa myös lähdekieleltään suomen kielisiä ohjelmia tekstitettäessä, sillä toimintatavan avulla voidaan laajentaa tekstitettyjen ohjelmien saavutettavuutta sekä lisätä esimerkiksi suorien lähetyksien esteettömyyttä huonokuuloisille, kuuroutuneille ja kuuroille. Live-tekstityksen tarkoituksena ei ole, kuten ei muunkaan audiovisuaalisen kääntämisen tai asiakirjääntämisen, sananmukainen kääntäminen, vaan tavoitteena on välittää asian ydin; mikä on tekstissä tärkeintä. Tekstitystyyppinä live-tekstittäminen on varsin hidasta, sillä yksikään ihminen ei voi kirjoittaa niin nopeasti kuin puhe soljuu eteenpäin. Tästä syystä on kehitetty erilaisia puheentunnistusohjelmia, jotka pystyvät muuttamaan puhutun kirjoitettuun muotoon, jota sitten pystytään muokkaamaan sujuvammaksi. Saavutettavuutta parantavia audiovisuaalisen kääntämisen muotoja on sanottu myös erikoistuneeksi av-kääntämiseksi. Tässä kohtaa voidaan puhua myös *intermodaalisesta* kääntämisestä, jossa käännöksestä hyötyvät ne, jotka eivät voi vastaanottaa lähtötekstiä kuulo- tai näköaistin avulla. (Holopainen 2015, 80–81; Tiittula ja Hirvonen 2015, 253.) Humanistinen ammattikorkeakoulu on mukana tutkimushankkeessa Aalto-yliopiston ja Helsingin yliopiston kanssa kehittämässä uutta puheentunnistusohjelmaa, jonka tavoitteena on automaattinen puheentunnistusohjelma. Sen avulla puhetta voisi seurata tekstityksen avulla lähes samanaikaisesti. (Johansson 2015.) Tässä käännoistyössä on käytetty tekstitystä, jota esittelen tarkemmin alaluvussa 4.2.

4 AUDIOVISUAALINEN KÄÄNTÄMINEN

Tässä luvussa kuvataan aluksi mitkä lait ja säädökset ohjaavat tekstityksien toteuttamista Suomessa, seuraavassa alaluvussa käsittelen tekstityksen toteutumista Suomessa. Lopuksi kerron vielä kääntäjän tärkeistä apuvälineistä.

4.1 Tekstitykseen liittyvä lainsäädäntö Euroopan unionissa ja Suomessa

Euroopan unionissa on säädetty tulkkauksesta ja esimerkiksi aiesopimus Audiovisual Media Services Directive (AVMSD), ohjaa jäsenmaita yhtenäistämään käytäntöä tulkkauksen ja kääntämisen järjestämiseksi. AVMSD määrittää au-

diovisuaalisen aineiston saatavuuden viittomakielisille, kuulovammaisille ja näkövammaisille ihmisille. Direktiivin mukaan eri maiden hallintoelimien tulee velvoittaa omia media-alan yrityksiään hoitamaan käännökset tavoitteiden mukaisesti. Artiklan 7.3.c. mukaan jäsenvaltioiden tulee kehottaa mediapalvelun tuottajia varmistamaan lain mukaiset käännöspalvelut koskien tekstitystä ja tulkkausta. Lisäksi artikla 64 velvoittaa tuottamaan tarvittavia käännös- ja tulkkauspalveluita muun muassa viittomakielellä, tekstitettyinä ohjelmina sekä näkövammaisille tarkoitettuina kuunnelmina (audio-description). Näillä mahdollistetaan kuulo- ja näkövammaisten mahdollisimman yhdenvertainen osallistuminen oman yhteisönsä ja asuinalueensa toimintaan. (Euroopan unioni 2013.)

Euroopan unionilla on myös yhteinen kattojärjestö, The European Federation of Hard of Hearing People (EFHOH). Järjestö raportoi käännösten toteutumisesta Euroopan Unionin jäsenmaissa. Tavoitteena järjestöllä on tukea kuulovammaisten mahdollisuuksia elää ilman raja-aitoja siten, että kaikki voisivat aktiivisesti osallistua oman yhteisönsä toimintaan. (Euroopan unioni 2013.)

Euroopan unionin lisäksi Suomen perustuslaissa säädetään kieleen liittyvistä oikeuksista. Perustuslain mukaan suomi ja ruotsi ovat maamme virallisia kieliä ja kansalaisilla on oikeus saada palvelua omalla kielellään, ilman erillistä vetoamusta oikeuteensa. Tämä oikeus koskee pääasiassa viranomaisasiointia. Tarkoituksena on luonnollisesti yhteinen ymmärrys, vuorovaikutus ja asiointin sujuvuus mahdollisimman luontevasti. Perustuslaissa mainitaan myös saame-laisten, romanien ja viittomakielisten kielelliset ja kulttuuriset oikeudet ja lisäksi kielilaisissa (423/2003) todetaan (4§), että erityislainsäädännössä säädetään muun muassa opetuskielestä sekä sivistystoimintaan liittyvistä kielellisistä oikeuksista yleisradiotoimintaa, teattereita, kuvaohjelmia, kirjastoja, nuorisotyötä ja liikuntaa koskevassa lainsäädännössä. Edellä mainittujen lisäksi tuoreessa viittomakielilaisissa vuodelta 2015 säädetään yhteisesti viranomaisenvelvollisuuksista edistää viittomakieltä käyttävän henkilön mahdollisuuksia käyttää omaa kieltään ja saada tietoa omalla kielellään. Laissa vedetään yhteen viittomakieltä käyttävän kielelliset oikeudet. (Viittomakielilaki 359/2015.)

Suomessa pyritään noudattamaan lainsäädäntöä ja suosituksia yhdenvertaisuudesta kuntien omissa linjauksissa, esimerkiksi vammaispoliittinen ohjelma

(Vampo) vuosille 2010–2015 ohjasi kuntia huomioimaan myös viittomakieliset osana esteettömyyden toteutumista palveluissa. Vammaispoliittisen ohjelman toteutumista valvotaan kunnan sosiaali- ja terveystieteiden viranomaistyönä sekä raportoidaan valtuustokausittain kunnan asukkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia kuvaavissa hyvinvointikertomuksissa. Vammaispoliittinen ohjelma-kausi on virallisesti jo päättynyt, mutta siinä esitettyjä linjauksia on tarkoitus jatkaa kuntien palveluissa. Toimintaa ohjaavat useat ministeriöt sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, THL (Konttinen 2013).

4.2 Tekstitys Suomessa

Normit ja tottumukset vaikuttavat audiovisuaalisten käännösten tuottamiseen. Karamitrogloun mukaan (2000, 14) katselijat ovat tottuneita tiettyihin muotoihin, jolloin myös kääntäjät turvautuvat tutuiksi ja turvallisiksi havaittuihin keinoihin käännöksissään. Suomalaiset ovat tottuneet lukemaan tekstityksiä, koska niitä käytetään Suomessa paljon. Kuulovammaisille tarkoitettuja kotimaisia suomen- ja ruotsinkielisten ohjelmien tekstityksiä nimitetään ohjelmatekstitykseksi (Tiittula ja Hirvonen 2015, 260). Suomessa julkisen palvelun ohjelmistoista (Yleisradio) vuonna 2015 oli tavoitteena tekstityksissä 90 prosentin katto kaikista suomen- ja ruotsinkielistä ohjelmatunneista. Valtakunnallisen ohjelmistoluvan nojalla lähetettävistä ohjelmistosta (MTV, Nelonen, Fox) tavoitteena oli vuonna 2015 tekstityksissä 30-45 prosenttia suomen- ja ruotsinkielisistä ohjelmatunneista. (Valtioneuvoston asetus televisio- ja radiotoiminnasta 2014, 7-12§ ja Tietoyhteiskuntakaari 917/2014, 211§.) Yleisradio on Suomessa tarjonnut tekstityksiä vuodesta 1983, aluksi teksti-tv:n kautta mutta nykyisin myös digitaalisessa muodossa (Yleisradio 2015).

Perinteisissä kirjallisen kääntämisen teorioissa ei yleensä aseteta rajoituksia tekstin muodolle tai pituudelle (Karamitroglou 2000, 10). Tekstityksessä sen sijaan repliikin eli yhden vuoropuheen on mahdollista kerralla ruutuun heijastettavana kokonaisuutena. Samoin jos kuva siirtyy kohtauksesta toiseen, ei repliikki voi jatkua toiseen kuvaan. Yhden repliikin loppu ja toisen repliikin alku olisi myös suositeltavaa olla erillisissä tekstitysruduissa, jolloin ne eivät olisi ruudussa yhtä aikaa. Tämä helpottaa tekstityksen seuraamista ja tekee siitä help-

polukuisempaa. Suomessa Yleisradio, MTV ja Nelonen käyttävät tekstityksissään korkeintaan 30–32 merkkiä yhdellä rivillä. (Helin 2008, 136; Vertanen 2001, 133–138.) Tässä työssä rajoituksena oli korkeintaan 40 merkkiä yhdelle riville. Tekstityksen pitäisi pysyä ruudussa noin 6 sekuntia. (Riitta Vivolin-Karén 2016.)

4.3 Kääntäjän apuvälineet

Kääntäjä tarvitsee audiovisuaalisen kääntämisen toteuttamiseen kaikista eniten tietokonetta ja internet-yhteyttä. Näiden lisäksi kääntäjällä keskeisiä työvälineitä ovat tekstinkäsittelyohjelmat, tekstitysohjelmat, joilla voi ajastaa materiaalia sekä erilaiset sanakirjat, mistä voi tarkistaa oikeinkirjoituksen sekä löytää tarvittavaa terminologiaa. Kääntäjä toimittaa lopullisen käännöksen tilaajalle niin valmiina, että se voidaan suoraan liittää ohjelmaan. (SKTL 2016.) Tässä työssä sovimme, että toimitan käännöksen Word-tiedostona tilaajalle. Tilaaja oli pyytänyt, että rytmittäisin tekstiä rivityksellä. Yhden repliikin, joka oli maksimissaan kahdella rivillä ja yhteensä enintään 80 merkkiä, jälkeen tulisi jättää yksi rivi väliä, jonka jälkeen alkaisi uusi repliikki. Tilaajan edustaja toivoi lisäksi, että merkitsisin puheenvuorot tekstissä esimerkiksi juontajien ja haastateltavan nimen alkukirjaimella. Sivuilta 18 ja 20 löydät esimerkkejä tekstityksestä.

Kääntäjän apuvälineitä ovat taustatyö, asiantuntijahaastattelut ja -konsultoinnit (SKTL 2016). Tässä työssä esimerkiksi oli tarpeen keskustella käännöksen sisällön, parkourin, osaajan kanssa sekä henkilöiden, jotka ymmärtävät sekä lähdekieltä, suomalainen viittomakieli, että kohdekieltä, suomen kieli. Tällä varmistettiin käännöstyön asianmukainen tyyli, oikeakielinen sanasto sekä muut sisällölliset tekijät, jotka ovat audiovisuaalisen kääntämisen ja kaiken kääntämisen toimivuuden kannalta tärkeimpiä tekijöitä (Holopainen 2015, 87–882).

5 OPINNÄYTETYÖN TOTEUTUS

Tässä kappaleessa kuvataan käännöstyön tekoa. Aluksi kuvaan käännösprosessin kokonaisuudessaan, jonka jälkeen käyn läpi käännösongelmia ja pyrin esittämään niihin ratkaisuja.

5.1 Tekstitysprosessin kuvaus

Aloitin käännösprosessin katsomalla lähdetekstin eli käännettävän materiaalin kolme kertaa läpi. Tällä hain tekstin kokonaisvaltaista ymmärtämistä (Holopainen 2015, 89). Ensimmäisellä kerralla katsoin tekstin kokonaan läpi, ja pysähdyin vain, jos pidempi kokonaisuus tekstistä jäi vaikeaselkoiseksi. Toisella kerralla käytin ELAN-ohjelman hidastusominaisuutta, jolloin pääsin käsiksi pienempiin yksityiskohtiin ja suurempiin ongelmakohtiin, joita täydellä nopeudella oli hankala ymmärtää. ELAN-ohjelma on kehitetty kielten tutkimusta varten ja se sopii monenlaiseen kielen analysointiin. Se on ladattavissa ilmaiseksi internetistä. (Max Planck Institute for Psycholinguistics 2016.) Kolmannella kerralla palasin vielä kohtiin, jotka olivat jääneet kaivelemaan mieltä.

Tavoittelin käänöksessäni semanttista ekvivalenssia, jolla tarkoitetaan asiassällön välittämistä mahdollisimman tarkasti ja oikeakielisesti (Roslöf & Veitonen 2006, 110). Lähdekielistä tekstiä ei kuitenkaan käännetä suoraan kohdekielelle, vaan tekstiä on muokattava, jotta se sopii kohdekieleen ja sen kulttuuriin (Holopainen 2015, 81–82). Semanttista vastaavuutta tavoitellessa tulisi käyttää sanakirjoja ja sanastoja sekä konsultoida asiantuntijoita (Roslöf & Veitonen 2006, 118). Tässä työssä konsultoin parkour-ohjaajana toimivaa asiantuntijaa.

Katselukertojen jälkeen ryhdyin tekemään käännöksen ensimmäistä versiota. Olimme keskustelleet ohjaajan ja tilaajan kanssa siitä, että käänös mahdollisesti ensin *glossattaisiin*, eli viittoma esitettäisiin isoilla kirjaimilla kirjoitettuna suomenkielisessä perusmuodossa (Savolainen 2000, 192–195), lopuksi päädyin kuitenkin heti kirjoittamaan hyvää suomen kieltä, mutta lisäämällä monia synonyymeja ja eri versioita samasta lauseesta, kuten seuraavana:

Minulle se oli ihan ok / vastasin, että se sopii /se oli ihan ok minulle / se sopi minulle.

Käännöksen ensimmäisen version laatimiseen meni enemmän aikaa kuin aluksi arvioin, sillä parkour-käsitteistö oli spesifiä ja vierasta. Ensimmäisen käännös-version lähetin ohjaavalle lehtorille ja tilaajan edustajalle luettavaksi ja jäin odottamaan heidän kommenttejaan käännöksestä. Jälkeenpäin ajatellen olisin voinut tehdä käännöksestä raakaversion, jota olisi lähdetty muokkaamaan seuraavissa versioissa paremmaksi ja siistimmäksi. Chestermanin (2008, 347) mukaan useiden luonnosten tekeminen voi parhaimmillaan tuottaa lähes virheettömän käännöksen.

Ohjaaja ja tilaaja pitivät ensimmäisestä versiosta, jonka jälkeen lähdin muokkaamaan käännöstä puhtaampaan suuntaan. Samaan aikaan loin pohjan tekstitykselle, saatuani raamit siihen, millaiset tekstityksen tekniset rajoitteet ovat (katso alaluku 4.2). Tiivistämistä oli tehtävä paljon, jotta tekstitys olisi toimiva. Lähetin tekstityksen ensimmäisen version ja käännöksen toisen version luettavaksi eräälle viittomakielentulkille, kuurolle opiskelijalle ja ohjaajalleni. Kuuroilta opiskelijalta sain palautetta sisällöstä, kohdista, jotka olivat olleet ymmärtämisen suhteen haastavia. Lisäksi pyysin opiskelukavereitani lukemaan käännökseni ja kommentoimaan tekstitystä parhaiden sanavalintojen tekemiseksi ja tekstin napakoittamiseksi.

Ammattilaisten konsultointi on hyvä apukeino käännöstehtävissä. Tässä työssä sain palautetta esimerkiksi kohdista, joita en ollut täysin ymmärtänyt tai jotka olin jopa ymmärtänyt väärin. Seurasin kuitenkin saamaani palautetta kriittisesti, enkä vain olettanut, että saamani palaute olisi täysin oikein. Kuitenkin katsottuani uudelleen lähdemateriaalia, huomasin ajoittain epäkohtia omassa käännöksessäni, jolloin ymmärsin saamaani palautetta paremmin.

Käännöksen hiominen vei eniten aikaa. Saatuani sisällön vastaamaan lähdetekstiä, aloin muokkaamaan käännöstekstiä. Seuraavassa kuvaan yhden esimerkin avulla sitä, miten teksti muuttui käännöksen eri vaiheissa.

*Pääsin katsomaan harjoittelusalia Tehtaan(?) [edit: tarkista kankaantehdas/kumitehdas?] vieressä, joka on siis eri paikassa kuin (tämä) nykyinen. Niin siellä pääsin katselemaan ja ihmettelemään. Kaverini kehotti muakin kokeilemaan sanoen että se on kivaa. Minulla on telinevoimistelutaustaa, minkä takia niin sanotusti pohja oli valmiina ja myös rohkeutta löytyy. Aloin innostumaan, tätähän pitää kokeilla! Menin mukaan ensimmäiselle tunnille, ja siellä oli niin kivaa että syksyllä päätin mennä mukaan **harrasteryhmään**. Siihen ryhmään ilmoittauduin ja siitä se harrastaminen sitten lähti. Siis kaverin kautta pääsin mukaan! (Ensimmäinen käännös)*

*Pääsin katsomaan harjoittelusalia Juomatehtaalle, joka on siis eri paikka kuin (tämä) nykyinen harjoitussali. Siellä pääsin tutustumaan lajiin. Kaverini kertoi minulle hieman lajista. Minulla on telinevoimistelutaustaa, joten harrastuspohja on valmiina ja minulta löytyy myös rohkeutta. Menin mukaan, ja ensimmäisellä tunnilla oli niin kivaa, että syksyllä päätin mennä mukaan **Lady Parkour -ryhmään**. Ilmoittauduin ja siitä se harrastaminen sitten lähti. Siis kaverin kautta pääsin mukaan. (Toinen käännös)*

Kävin katsomassa harjoituksia ja lopulta menin mukaan kokeilemaan.

Minulla oli voimistelutaustaa, mikä antoi pohjaa harjoittelulle.

*Innostuin niin paljon, että ilmoittauduin syksyllä **Lady Parkour -ryhmään**. (Tekstitys)*

Prosessin esimerkistä voi huomata, että ensimmäisen ja toisen käännöksen välillä on huomattava ero: olin alussa ymmärtänyt lähdetekstiä väärin ja tehnyt kyseisessä kohdassa käännösvirheen. Kuitenkin myöhemmin saamani palautteen avulla ymmärsin, että kyseessä on tietty ryhmä, *Lady Parkour*, josta kyseisessä kohdassa puhuttiin. Tekstitysvaiheessa tiivistäminen oli runsasta, jotta vauhdikas viittominen ja tekstitys saataisiin synkronoitua mahdollisimman hyvin. Tekstityksessä käytetyn kielen tulee olla ytimekästä (Holopainen 2015, 87). Tiivistämisessä oli kuitenkin tärkeää miettiä, mitä asioita pystyn jättämään pois.

Yllä olevassa esimerkissä olen jättänyt pois turhan toiston, joka ei kuulu suomenkieleen. Esimerkiksi ensimmäisen käännökseen toisto (*pääsin katsomaan, pääsin katselemaan*) on käännökseen toisessa vaiheessa jäänyt pois. Jätin pois myös harjoittelupaikan kuvauksen, sillä se tuo lisäinformaatiota paikallisille, muttei ole juonen kannalta tärkeä.

Ensimmäisen käännökseen esimerkistä voidaan lisäksi huomata, miten en tuolloin ollut vielä varma millaista kieltä haluaisin käänöksessä käyttää. Esimerkissä on sekä puhekielisiä ilmauksia (*muakin*) että yleiskielisiä ilmaisuja (*minulle*). Totesin myöhemmin, ettei tekstitykseen sovi puhekielisyys, sillä kirjoitetussa muodossa se ei näytä hyvältä, vaikka se lähdetekstin rentoon ja tuttavalliseen tyyliin voisi sopiakkin. Samaa osoittavat myös Tiittula ja Hirvonen (2015, 259). Kuvan tila antoi omat raaminsa nauhoitteen tekstitykselle, joka sijoitettiin kuvassa niin, että se mahdollisimman vähän peittäisi viittomista ja sitä olisi helppo seurata (Holopainen 2015, 87). Koska kyseessä oli viittomakielinen haastattelu, koin tärkeänä, että se olisi visuaalisesti mahdollisimman esteetön eli sitä olisi helppo seurata eikä viittomakielinen katsoja kokisi tekstitystä häiritseväksi. Katsoja voi myös valita, haluaako hän katsoa videon tekstitettyinä vai ilman.

5.2 Käännösongelmat ja niiden ratkaisut

Tämän opinnäytetyön käännettävässä materiaalissa viittovat nuoret viittomakieliset, joiden kieli oli hieman vähäeleisempää kuin se, mihin olen opiskeluaikana tottunut. Nuorille tarkoitettut ohjelmat ovat myös usein tempoltaan nopeampia kuin esimerkiksi eläkeläisille tarkoitettut ohjelmat (Vertanen 2001, 151). Paikoitellen oli kohtia, joissa en ollut varma tarkoittiko henkilö yhtä, kahta vai kolmatta asiaa, jos viittomalla oli useampi vastine suomenkielessä (myös Viittomakielten lautakunta 1998). Tällöin valitsin asiayhteyteen sopivimman viittoman. Käännöstyön alussa viittojen rytmiin, keskustelun seuraamiseen ja sen kulkuun oli vaikeaa päästä mukaan. Tämä johtui esimerkiksi keskustelun sävystä: haastattelussa käytettiin paikoitellen niin tuttavallista tyyliä, ettei ulkopuolinen, vaikkakin viittomakielentaitoinen, päässyt hetkessä perille tekstin syvällisestä merkityk-

sestä. Kuitenkin katsottuani materiaalia useamman kerran pääsin enemmän sisälle tekstiin, jolloin myös ymmärsin viittoja paremmin.

Parkour lajina on Suomessa vielä nuori ja siitä johtuen videolla esiintyvät termit ovat vieraita ja koin haasteena niiden kääntämisen. Valmistautuessani käännöstyöhön etsin tietoa parkourista internetistä ja kirjoista. Suomalaisen viittomakielen wikisanakirjasta (Kuurojen Liitto ry 2013) ei löytynyt sanastoa parkouriin. Myös suomenkielinen parkoursanasto on vielä vähäistä, se sisältää monia lainasanoja englannin ja ranskan kielistä (Parkour Akatemia 2015 ja Suomen Parkour ry 2016).

Viittomakielisessä materiaalissa parkouria esitetään käyttämällä kuvailevia viittomia. Esimerkiksi tankoja, joita on pysty- ja vaakatasossa sekä vinosti sivutain, kuvaillaan viittomalla PUTKI johon lisätään suunta, miten päin tanko on: pitkittäin, poikittain tai vinosti. Suomen kielelle käännettäessä viittomakielen lyhytsanainen kuvailu ei useinkaan toimi vaan pitää käyttää pidempiä lauseita, mikä taas vie enemmän aikaa ja viive seuraavaan tekstityskohtaan kasvaa. Haasteena oli tällöin käyttää mahdollisimman eläviä ja rikasta kohdekieltä, samassa rekisterissä (Latoma 2015, 50) kuin lähde sitä tuottaa. Esimerkiksi ensimmäisessä käännöksessä kohta esiintyy näin:

Tolppia/tankoja on monenlaisia, edellisessä harjoitustilassa niitä pystyi liikuttelemaan, mutta täällä ne ovat kiinteät. Tolppia/tankoja on erilaisia, vinossa, matalalla, korkealla, sellaisia joiden päällä voi kävellä ja harjoitella tasapainoa/tasapainoilla. Sellainenkin tolppa/tanko on jonka voi ylittää tai alittaa.(Ensimmäinen käännös)

Tekstityksessä kohta näyttäytyy lopulta tällä tavalla:

*S: Erilaisia tankoja salissa on paljon.
Edellisessä salissa niitä pystyi liikuttamaan*

mutta täällä ne ovat kiinteinä.

*S: Tankoja on eri suuntiin,
matalalla, korkealla, sekä*

*S: puupuomi, jonka päällä voi kävellä
ja harjoitella tasapainoa.(Tekstitys)*

Kyseisessä esimerkissä voi lisäksi huomata, että vaikka kieli on tekstityksessä hyvää ja mielestäni tilanteeseen sopivaa, eivät repliikit ole optimaalisesti rakennettuina. Tekstitys olisi tässä kohtaa toiminut paremmin, jos esitetyn tekstityskohdan toinen lause ei katkeaisi vaan ensimmäinen lause (*Erilaisia tankoja salissa on paljon.*) olisi esitetty omassa ruudussaan ja seuraava lause liitetty yhteen omana ruutunaan. Tällöin yksi lause olisi ollut kokonaisuutenaan samaan aikaan ruudussa:

S: Erilaisia tankoja salissa on paljon.

*Edellisessä salissa niitä pystyi liikuttamaan
mutta täällä ne ovat kiinteinä.*

Vertasen mukaan (2001, 138–139) kääntäjän tulee pitää mielessä se, että lukija näkee aina vain yhden repliikin kerrallaan, eikä hän voi palata ajassa takaisin päin tarkastamaan mitä edellisessä ruudussa on sanottu. Tämän luettuani, pystyin korjaamaan pieniä virheitä, joiden avulla tekstityksen lukeminen on varmasti helpompaa ja miellyttävämpää.

Yksittäisistä käännöskohdista, jotka olivat haastavia, voin mainita muun muassa kohdan, jossa pitkään luulin käytettävän jonkun parkour-ohjaajan nimi-viittomaa. Samainen kohta on kuvattu esimerkissä sivulla 17. Käännöstä tehdessäni pohdin, pitäisikö ohjaajan nimi selvittää. Pitkään olin sitä mieltä, ettei ohjaajan nimi mielestäni tuonut käännökselle lisäarvoa, jolloin päädyin tekemään kohdassa poisjätön eli jätin ohjaajan mainitsematta ja käänsin kohdan ympärilyöreästi. Kuitenkin kysytyäni apua eräältä tulkilta, sain selville, ettei kyseessä ollutkaan ohjaaja, vaan erään ryhmän nimi, johon haastateltava oli mennyt mukaan. Jälkikäteen ajateltuna, olisi tuosta käännöksen kohdasta tullut sekava, ellen olisi saanut selville, mitä kohdassa oikeasti viitottiin.

6 POHDINTA

Opinnäytetyö ”Parkouria viittomakieleltä suomen kielelle” tehtiin tilaustyönä Viittomakieliselle kirjastolle. Käännös käsitteli Nuorsilmä-ohjelman parkour-jaksoa. Työ toteutettiin kahdessa vaiheessa: käännös syksyllä 2015 ja raporttiosa keväällä 2016.

Parkour teemana oli mielenkiintoinen uusi tuttavuus. Työstä teki monipuolisen muun muassa se, että sanasto sisälsi runsaasti lainasanoja englannista ja ranskasta, eikä niille suomenkielellä löydy vielä vakiintunutta sanastoa. Varmistin termien sopivuuden yhdessä parkour-harrastajien kanssa.

Käännöstä prosessoin kolmen tutkimuskysymyksen, millaisia pohdintoja parkour-aiheisen haastattelun kääntäminen aiheuttaa viittomakielen tulkkioiskelijalle, miten käännösongelmat ratkaistaan tässä materiaalissa ja mitkä ovat kääntäjän apuvälineet käännöstyön teossa, avulla. Vastaukset näihin kysymyksiin sain opinnäytetyön raporttiosaa kirjoittaessa.

Aluksi pohdin sitä, kuinka haastavalta ja työläältä materiaalin kääntäminen tuntui, sillä viittomakieliset nuoret viittovat eri tavalla kuin vanhemmat viittomakieliset, joiden kanssa olen enemmän viettänyt aikaa. Huomioideni mukaan nuorilla esimerkiksi viittomakieleen kuuluva huulio voi jäädä pois tai olla vajaa. Lähde-materiaali oli myös viittomisvauhdiltaan ja etenemiseltään todella nopeaa. Jos tekisin työn uudelleen tai tulevaisuudessa tekisin samantyyllisiä käännöstehtäviä, voisin pyrkiä ensin tekemään esimerkiksi miellekartan siitä mitä tiedän asiasta etukäteen ja täydentäisiin osaamistani etsimällä lisää tietoa muista lähteistä. Lisäksi voisin katsoa tekstin ensin täydellä nopeudella ilman pysähdyksiä, tekemättä muistiinpanoja. Vasta tämän jälkeen tekisin muistiinpanoja ja katsoisin tekstin palaamalla kohtiin, joita en ymmärtänyt. Toisin kuin tässä opinnäytetyössä, tekisin laajemman raakaversioon käännöksestä, joka sisältäisi vielä enemmän sanavariaatioita ja myös esimerkiksi epäselvät kohdat voisi glossata. Tämä auttaisi myöhempää karsimista ja sen varmistamista, ettei poisjättöjä tapahdu erheen vuoksi. Lisäksi olisi tärkeää, että ottaisin jo alkuvaiheessa yhteyt-

tä viittomakielisiin parkourharrastajiin ja pyytäisin myös heiltä palautetta käännöksestä.

Käännösongelmat pyrin ratkaisemaan kysymällä apua muilta henkilöiltä, jotka ymmärtävät hyvin sekä suomalaista viittomakieltä että suomen kieltä. Palautteen avulla pystyin parantamaan käännöstäni ja tekemään siitä eheämmän kokonaisuuden. Vasta saatuani palautetta käännöksen ensimmäisestä versiosta huomasin, kuinka paljon käännökseni sisälsi viittomakielen mukaista kerrontaa. Kuvailevia viittomia sisältävät lauseet pyrin kääntämään mahdollisimman selkeästi ja kuitenkin mitään pois jättämättä.

Tulkin tarkoituksena on aina pyrkimys mahdollisimman avoimeen, selkeään sekä sisällöltään oikeanlaiseen viestintään. Tässä käännöksessä tekstittäminen oli tiukasti rajattua, jolloin käännöstekstiä piti tiivistää. Tämän takia poisjätetyt osat piti punnita tarkasti ja eettisesti ja pyrin siihen, että poisjättöjä olisi mahdollisimman vähän. Ajatukseni oli pitää rajallista tekstitystilaa positiivisena haasteena sille, miten lyhyesti saisin sanottua asian. Tällöin päädyin ratkaisuihin, jotka kuvasivat mahdollisimman laajasti lähdetekstissä sanottua, mutta jätin turhan toiston, liialliset kuvaukset sekä juonen kannalta epäolennaiset asiat pois.

Opinnäytetyöni perusteella voin todeta, että vaikka kääntämisessä vastuu lopputuloksesta on kääntäjällä, ei kääntäjä ole työnsä kanssa yksin. Kääntäjä tekee yhteistyötä työn tilaajan, erityisalojen asiantuntijoiden, muiden kääntäjien sekä mahdollisesti tekstityksen teknisten toteuttajien kanssa. Keskeisiä työvälineitä kääntäjälle ovat tietokone ja internet-yhteys, tekstinkäsittelyohjelmat, tekstitysohjelmat sekä sanakirjat. Edelleen kehittyvä teknologia, puheentunnistusohjelmat ja automaattiset käännösohjelmat, tuovat lisää apuvälineitä kääntäjän työhön. Tulkin ja kääntäjän työ on pohjimmiltaan verkostoitumista eri alojen toimijoiden kanssa.

Tämä käännös on osa Nuorsilmä-sarjaa. Viittomakielisen kirjaston tarkoituksena on tuottaa lisää käännettyä aineistoa, joko tulkattuna, käännettynä tai suomenkielisenä tiivistelmänä. Tehty käännös on osa tätä kokonaisuutta. Jatkossa tulkkiopiskelijoiden kannattaa rohkeasti olla mukana tekemässä käännöksiä Viittomakieliselle kirjastolle sekä muille viittomakielisille tahoille.

Parkour-aiheista käännöstä ei ole aikaisemmin tehty, joten työni hyödyttää alan harrastajia ja tulkkausala. Uuden aiheen ensimmäinen käännös on aina myös harjoitus tai kokeilu kuinka sanasto tietyssä kielessä toimii. Tässä työssä virhemahdollisuuksia pyrin vähentämään konsultoimalla alan harrastajia, viittomakie- len asiantuntijoita sekä parkour-ohjaajaa sekä tutustumalla useaan lähteeseen. Parkourin yleistyessä Suomessa tulkkauksen tarve parkour-harjoituksissa li- sääntyy. Näin sanasto tulee tulkeille tutummaksi, ilmaisu kehittyy ja todennäköi- sesti tuottaa uutta terminologiaa sekä suomalaisen viittomakieleen että suo- men kieleen.

Jatkona työlleni voisi olla erikoissanastotyö esimerkiksi SignWikiin, jossa kerät- täisiin parkour-terminologiaa. Työ hyödyttäisi viittomakielistä yhteisöä rikastut- tamalla kieltä, viittomakieltä opiskelevia tuomalla nykyaikaiseen sanakirjaan lisää viittomia sekä tulkkeja, jotka etsivät tietoa tulkkaukseen. Sanastotyössä pääsisi mahdollisesti myös kohtaamaan useampia kuuroja parkourharrastajia, jolloin sanavaraston moninaisuus saataisiin tuotua esille. Samalla voitaisiin tut- kia sitä, löytyykö viittomakielisestä parkoursanastosta alueellisia variaatioita, ja mistä variaatiota johtuvat. Tulkit joutuvat työssään hyvin erilaisten työtehtävien eteen ja olisi mielenkiintoista päästä myös seuraamaan kuinka tulkit tuottavat viittomakieltä näin visuaalisessa ja vauhdikkaassa lajissa kuin mitä parkour on.

LÄHTEET

- Chesterman, Andrew 2008. Kääntäminen teoriana. 341–348. Teoksessa Oittinen, Riitta ja Mäkinen, Pirjo (toim.) 2008. Alussa oli käännös. 6.painos. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.
- Euroopan unioni 2013. EU Legislation on on subtitling. The Audiovisual Media Service Directive. Viitattu 28.3.2016.
http://hub.eaccessplus.eu/wiki/EU_Legislation_on_on_subtitling
- Helin, Irmeli 2008. AV-median ja kääntämisen kulttuuriset kontekstit. 131–148. Teoksessa Helin, Irmeli ja Yli-Jokipii, Hilikka 2008. Kohteena käännös. Uusia näkökulmia kääntämisen ja tulkkauksen tutkimiseen ja opiskelemiseen. Helsingin yliopisto. Käännöstieteen laitoksen julkaisuja IV. Helsinki: Yliopistopaino
- Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2008. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.
- Holopainen, Tiina 2015. Audiovisuaalisen kääntämisen asiantuntijuus. Nuoren alan kasvukipuja. Teoksessa Aaltonen, Sirkku; Siponkoski, Nestori & Abdallah, Kristiina 2015. Käännetty maailmat. Johdatus käännösviestintään. Helsinki: Gaudeamus Oy
- Honkanen, Tytti; Isomaa, Salla & Ranki, Emmi 2013. Ruudun takaa – lastenohjelman tulkkausprosessi ja viitottu AV-tulkkaus. Opinnäytetyö. Diakonia-ammattikorkeakoulu. Viitattu 31.3.2016. <http://theseus.fi/handle/10024/61375>
- Hytönen, Niina ja Rissanen, Terhi 2006. Käsitteet haltuun. Teoksessa Hytönen, Niina ja Rissanen, Terhi (toim.) 2006. Käden käännteessä. Viittomakielen kääntämisen ja tulkkauksen teoriaa ja käytäntöä. Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. Helsinki: Finn Lectura
- Häivälä, Elina 2016. Komiikkaa, dokumenttia ja sci-fiä kuvailutulkattuna - analyysi kuuden englanninkielisen ohjelman kuvailutulkkauksen osa-alueista. Opinnäytetyö. Humanistinen ammattikorkeakoulu.
- Johansson, Tuula 2015. Puheentunnistus palvelee lähes miljoonaa suomalaista. Humanistinen ammattikorkeakoulu. Viitattu 29.3.2016.

<https://www.humak.fi/uutiset/puheentunnistus-palvelee-lahes-miljoonaa-suomalaista/>

Karamitroglou, Fotios 2000. Towards a Methodology for the Investigation of Norms in Audivisual Translation. Amsterdam: Rodopi B.V. 15.painos.

Kielilaki 423/2003.

Konttinen, Juha-Pekka (toim.) 2013. VAMPO-seurantaraportti I. Katsaus Suomen vammaispoliittisen ohjelman (VAMPO) 2010–2015 toimeenpanon tilanteeseen. Terveiden ja hyvinvoinninlaitos (THL). Työpaperi 25/2013. Viitattu 10.4.2016.

https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/110226/URN_ISBN_978-952-245-955-8.pdf?sequence=1

Kuurojen Liitto ry 2013. Suomalaisen viittomakielen wikisanakirja. Viitattu 24.1.2016. <http://finsl.signwiki.org/index.php/Luokka:Urheilu>.

Kuurojen Liitto ry 2015. Viittomakielinen kirjasto. Viitattu 12.12.2015. http://www.kuurojenliitto.fi/fi/tata-teemme/viittomakielinen-kirjasto#.VcsRu_ntmko

Latomaa, Sirkka 2015. Äidinkieli – kääntäjän tärkein työkieli. Teoksessa Aaltonen, Sirkku; Siponkoski, Nestori & Abdallah, Kristiina (toim.) 2015. Käännetyt maailmat. Johdatus käänösviestintään. Helsinki: Gaudeamus Oy

Max Planck Institute for Psycholinguistics. The Language Archive. ELAN. Alankomaat. Viitattu 24.1.2016. <http://tla.mpi.nl/tools/tla-tools/elan/>

Parkour Akatemia 2015. Parkour. Mitä on parkour? Viitattu 12.12.2015 <http://www.parkourakatemia.fi/parkour/>

Savolainen, Leena 2000. Viittomakielten erilaiset muistiinmerkitsemistavat. Teoksessa Malm, Anja (toim.) 2000. Viittomakieliset Suomessa. Helsinki: Finn Lectura.

SKTL. Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto 2016. Freelance AV-kääntäjän työnkuvaus. Viitattu 7.4.2016. <https://sktl-fi.directo.fi/@Bin/372330/Freelance%20av-ka%CC%88a%CC%88nta%CC%88ja%CC%88n%20tyo%CC%88nkuvaus.pdf>

- Suomen Kuurojen Urheiluliitto ry 2016. Viitattu 31.1.2016.
<http://www.skul.org/tapahtumat/kategoria/urheilu/>
- Suomen Parkour ry 2016. Viitattu 31.1.2016. <http://parkour.fi>
- Takkinen, Ritva 2000. Viittomakielisten lasten kielenomaksuminen. Teoksessa Malm, Anja (toim.) 2000. Viittomakieliset Suomessa. Helsinki: Finn Lectura.
- Tietoyhteiskuntakaari 917/2014.
- Tuominen, Tiina 2013. The Art of Accidental Reading and Incidental Listening. An Empirical Study on the Viewing of Subtitled Films. Väitöskirja. Tampereen yliopisto. Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö.
- Valtioneuvoston asetus televisio- ja radiotoiminnasta 2014. Muistio. Helsinki. Liikenne- ja viestintäministeriö. 22.10.2014.
- Vertanen, Esko 2001. Ruututeksti tiedon ja tunteiden tulkkina. Teoksessa Oittinen, Riitta ja Mäkinen, Pirjo (toim.) 2008. Alussa oli käännös. 6.painos. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.
- Viittomakielten lautakunta 1998. Viitattu 8.4.2016.
<http://www.kotus.fi/files/499/kokous04-230198.pdf>
- Viittomakielilaki 359/2015.
- Vilka, Hanna & Airaksinen, Tiina 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.
- Vivolin-Karén, Riitta 2010. ”Pidättehän huolta, että se on ymmärrettävää viittomakieltä.” Lukijan näkökulma viittomakielisiin verkkoteksteihin. Pro gradu – tutkielma. Jyväskylän Yliopisto. Kielten laitos.
- Vivolin-Karén, Riitta 2016. Tuottaja. Viittomakielinen kirjasto. Sähköposti 13.1.2016.
- World Freerunning and Parkour Federation 2016. What is Parkour? Viitattu 12.1.2016. <http://www.wfpf.com/parkour/>
- Yle Areena 2016a. Eduskunnan kyselytunti. Viitattu 31.3.2016.
<http://areena.yle.fi/1-2603879>
- Yle Areena 2016b. Pressiklubi viittomakielellä. Viitattu 31.3.2016.
<http://areena.yle.fi/1-3250022>

Yle Areena 2016c. Katinkontti (viittomakielelle tulkattuna) Viitattu 31.3.2016.

<http://areena.yle.fi/1-2164093>

Yle Areena 2016d. Keppihevostalli (viittomakielelle tulkattuna) Viitattu

31.3.2016. <http://areena.yle.fi/1-2164253>

Yleisradio 2015. Viitattu 18.12.2015.

<http://yle.fi/aihe/artikkeli/2014/12/04/tekstitys>

LIITTEET

Liite 1 Linkki tekstitettyyn videoon.

<http://www.viittomakielinenkirjasto.fi/fi/nuorsilma-parkour#.Vx3uFjCLTIU>

Liite 2 Tekstitys

NS: Aa, terve!
–Morjens!

NS: Huomaattekos jotain uutta
viime kertaan verrattuna?

R: No, minähän näytän älyttömän hyvältä!

NS: Ehkä jotain.. -Ai meidän uusi logo?

NS: Kyllä se juuri!
(R):– Nuorsilmän uusi logo!

NS: Hienon logon on tehnyt Teemu Lipasti.

R: Kiitämme kaikkia upeita logoehdotuksia
lähettäneitä. Päädyimme nyt tähän.

NS: Silmän muoto on korostettuna..
(R): – Huh, on vielä 5euroa matkassa!

R: Sain sen lahjaksi, onneksi on tallessa.

NS: Miksi säästät rahaa?

R: Voidakseni maksaa harrastusmaksuja,
kun Suomessa ne ovat niin kalliita.

NS: Miten niin? – Siltä minusta tuntuu.

NS: Hei, katso tuonne! –Mitä, missä?

R: Hyi, onko minulla linnunkakkaa päässä!
Vai kasvaako siellä rahaa?

NS: Tässä on 10 senttiä rahaa. – Niin vähän!

NS: Haluan tukea sinua säästämisesssä.

R: No, laita kolikko säästöpossuun.
Pennissähän on miljoonan alku!

NS: Hei ei Suomessa nyt niin älyttömän
kallista ole harrastaa.

R: No siltä tuntuu. – Nostan tämän
possun nyt pois. – Senkin varas!

NS: Tiedäthän, että kävin Jyväskylässä?
– Aivan, miksi kävitkään siellä?

NS: Kävin haastattelemassa Siljaa, joka harrastaa parkouria. – Par-mitä?

NS: Parkouria, se on yksi edullisista harrastuksista! –Katsotaanpa!

NS: Moikka, täällä ollaan Jyväskylässä Parkour Akatemiolla. Tässä on..

S: Moi vaan, olen Silja.

NS: Kuinka innostuit parkourista?

S: Eräs tulkkikaverini kertoi sattumalta harrastavansa sitä.

S: Kävin katsomassa harjoituksia ja lopulta menin mukaan kokeilemaan.

S: Minulla oli voimistelutaustaa, mikä antoi pohjaa harjoittelulle.

S: Innostuin niin paljon, että ilmoittauduin syksyllä Lady Parkour -ryhmään.

NS: Minäkin olin pari viikkoa sitten mukana kokeilemassa parkouria

muutaman viittomakielisen kanssa.

NS: Minkälaista oli harjoitella tuolloin muiden kuurojen kanssa?

S: Pari viikkoa sitten oli yliopisto-opiskelijoille vapaat harjoitukset.

S: Harjoituksiin sai tuoda kavereita, ja anelin kaikkia osallistumaan.

S: Kaverini eivät olleet aikaisemmin ymmärtäneet parkouria,

S: joten oli kiva päästä esittelemään lajia käytännössä.

S: Kaikki eivät tietenkään pidä parkourista eikä se haittaa.

S: Tärkeintä on, että he ymmärsivät ettei parkour ole vain

esteiden yli hyppimistä.

S: Parkouria ei tarvinnut enää selittää, kun kaverit pääsivät kokeilemaan itse.

NS: Minulle se oli ensimmäinen kerta parkourin parissa.

NS: Sinä olet jo harrastanut pitkään joten oli kiva että näytit mallia.

NS: Tämä harrastus kyllä vaatii rohkeutta!

NS: Kertoisitko harrastuksen aloittamisesta? Menitkö rohkeasti mukaan kaikkeen vai

olitko alkuun varovaisempi?

NS: Kauanko kesti päästä samalle tasolle muiden ryhmäläisten kanssa?

NS: Millaisia liikkeitä ja välineitä parkouriin liittyy?

S: Ensimmäinen tunti oli kohdallani kokeilutunti, jolla olin mukana.

S: Sali oli entuudestaan tuttu ja olisin heti halunnut kokeilla kaikkia telineitä.

S: Telinevoimistelun harrastamisesta oli vierähtänyt jo 10 vuotta.

S: Parkoursalissa tunne oli erilainen, tunsin itseni epävarmaksi siellä.

S: Esteet olivat vieraita enkä halunnut loukata jalkojani.

S: Rohkaistuttuani huomasin pystyväni useimpiin liikkeisiin.

S: Käsivoimia vaativat, kuten roikunta, jäivät kokeiltaviksi seuraaviin kertoihin.

S: Parkourissa kannustetaan tekemään tasolleen sopivia liikkeitä.

S: Tämä auttoi oivaltamaan:
kaikkein ei tarvitse pystyä heti.

S: Pikkuhiljaa tekniikkaa ja
voimaa alkoi olla riittävästi,

S: ja puolesta vuodessa olin
kuronut samalle tasolle ryhmäni kanssa.

S: Ryhmän sisällä on monen
tasoisia harrastajia.

S: Ryhmäläiset ovat tärkeässä roolissa,
he tsemppaavat pysymään roikunnassa

tai kun ylittää estettä.

S: Ryhmäläisten kesken voi myös keskustella
jaksamisesta ja siitä mihin pystytään.

S: Parkoursalissa on vanerilevyistä
tehtyjä pieniä ja suuria boxeja.

S: Käytämme myös vanerisia kaltevia
boxeja, joita voi helposti liikuttaa.

S: Niiden yläreunassa on lista, josta voi
pitää kiinni roikuntaa tehdessä.

S: Silloin ote ja jalat eivät lipeä.

S: Salissa on korkeita seinämiä, joissa on
ikkunoita. Niistä hypitään läpi.

S: Erilaisia tankoja salissa on paljon.
Edellisessä salissa niitä pystyi liikuttamaan

mutta täällä ne ovat kiinteinä.

S: Tankoja on eri suuntiin,
matalalla, korkealla, sekä

S: puupuomi, jonka päällä voi kävellä
ja harjoitella tasapainoa.

S: Osa tangoista on keskikorkealla,
joten ne voi ylittää tai alittaa.

S: Siinä on varmaankin kaikki tarvikkeet.

NS: Missä parkouria voi harrastaa?

S: Alun perin sitä on harrastettu ulkona.

S: Vanha harjoitussali oli niin pieni, että harjoittelimme kevästä syksyyn

aina ulkona.

S: Jyväskylän yliopiston alueella on paljon muureja, joissa

voi harjoitella hyppyjä.

S: Lenkkeillessä voi myös tulla vastaan hyviä harjoituspaikkoja

S: esimerkiksi sellaisia, joissa on epätasainen maasto tai korkeuseroja.

S: Uimahallin parkkihallin ajorampin vieressä on muuri, jossa voi

harjoitella ylitystä tai roikuntaa.

S: Kumpareiset mäet ja metsät ovat myös hyviä harjoituspaikkoja.

S: Harjoituspaikkojen löytäminen on mielikuvituksen varassa.

S: Kangaslammella on ilmeisesti erityinen parkourpuisto.

S: Siellä on kuulemma esimerkiksi isoja kiviä, joilla on

hyvä harjoitella.

S: Tällä hetkellä harjoitteleme sisällä.

S: Harjoituksissa opittua on kiva kokeilla uusissa paikoissa ulkona.

NS: Kuulostaa mahtavalta! Ulkona liikkuessa voi aina löytää harjoittelupaikan.

NS: Käytkö esimerkiksi koulupäivän aikana harjoittelemassa ulkona nyt kun muuten

harjoittelette sisällä?

S: Ulkona kengät tulevat helposti liukkaiksi

jos on satanut vettä tai on kylmä.

S: Kaaduin kerran pahasti harjoituksissa ulkona, mikä teki minusta varovaisen.

S: Tapahtunut jäi mieleen, joten harjoittelen mielelläni sisällä.

S: Parkour on alkujaan ulkolaji ja kesäisin me kavereiden kanssa

harjoitellaan vapaamuotoisesti ulkona.

S: Silloin löytyy helposti alueita, joissa voi parkourata.

S: Vaikka kesällä kaipaen ulos, siirryn syksyllä mieluusti sisälle.

NS: Miten tuo loukkaantuminen tapahtui?

NS: Onko parkour riskialtis laji ja tapahtuuko loukkaantumisia paljon?

NS: Onko se yhtä vaarallista kuin esimerkiksi jääkiekko?

S: Olemme vakuutettuja harjoituksissa. Parkourin luullaan olevan vaarallista,

S: mutta turvalliseen harjoitteluun kuuluu hyvä tekniikka ja keskittyminen.

S: Jos on huoleton eikä välitä ohjeista, voi harjoitellessa loukkaantua.

S: Väsyneenä ei saisi harjoitella vaan harjoituksiin pitää tulla virkeänä.

S: Suurin osa loukkaantumisista tulee siitä, ettei keskitytä riittävästi.

S: Kuin kaksi juoksijaa, joista toinen etenee reippaasti,

koska hän nostaa jalkojaan.

S: Toinen taas laahustaa väsyneenä, ja kompuroi jalkoihinsa.

S: Sama toistuu helposti myös parkourissa.

S: Loukkaannuin kerran harjoitellessani ulkona sateen jälkeen.

S: Minulla oli ollut stressaava kevät, olin väsynyt ja huonolla tuulella.

S: Ylitin putkea, kengät lipsuivat ja kaaduin putken päälle satuttaen mahani.

S: Onneksi mitään vakavaa ei tapahtunut, hengitys tosin salpaantui hetkellisesti.

S: Muuten parkourissa harvemmin sattuu loukkaantumisia, vuodessa yksi tai kaksi.

S: Kun keskittyy oikeaan tekniikkaan, sujuu harjoittelu hyvin.

NS: Hyvä, ettet loukkaantunut pahasti.

NS: Harjoitukset alkavat pian, mitä haluat kertoa näin etukäteen?

S: Harjoittelun aluksi lämmitellään muun muassa pyörittelemällä ranteita.

S: Silloin keskitytään eri nivelalueiden lämmittelemiseen, mikä tuntui minusta

aluksi hyvin omituiselta.

S: Lämmittelyn jälkeen otetaan hetki rennosti, minkä jälkeen

ohjaaja jakaa meidät kahteen ryhmään.

S: Molemmissa pienryhmissä on oma ohjaaja.

S: Harjoitteleimme ryhmässä esimerkiksi rataa tai sitten keskityimme tekniikkaan.

S: Radalla joutuu usein menemään peräkkäin, jolloin jonoja muodostuu, kun taas

S: jos suorituspaikkoja on useita, pääsee nopeammin tekemään.

S: Joskus harjoitellaan pienryhmissä eri kerroksissa tai eri puolella salia.

S: Noin puolen tunnin kuluttua ryhmät vaihtavat paikkoja keskenään.

S: Lopuksi harjoitteleminen aina lihaskuntoa.

S: Pienryhmät jaetaan joskus vielä pienempiin ryhmiin, jolloin

S: harjoittelun lomassa ehtii juttelemaan ryhmäläisten kanssa.

NS: Mieleeni tuli kaksi kysymystä.

NS: Tekeekö sinun koskaan koulumatkan varrella mieli mennä parkouraamaan?

NS: Tiedätkö Suomesta muita kuuroja, joilla on sama harrastus?

NS: Olen ehkä tavannut muutamia, jotka ovat kokeilleet parkouria.

S: Eipä ole tullut mieleen poiketa koulumatkalla kokeilemaan,

S: miten parkour sujuisi vieraassa paikassa.

S: Mielenkiintoisen paikan nähdessäni alan tietenkin miettimään

mitä kaikkea voisin siinä kokeilla,

S: mutta koulurepun kanssa en lähtisi parkouraamaan.

S: Voimistelua harrastaessani tapahtui ehkä enemmän sitä,

S: jos näin esimerkiksi puomin, halusin heti testata osaamistani.

S: Nykyään en haluaisi ottaa turhia riskejä.

S: Vaikka tiedän johonkin liikkeeseen pystyväni, olen kypsä ymmärtämään,

ettei kaikkea tarvitse kokeilla.

S: Nuoret saattavat koulumatkalla innostua parkouraamaan.

S: Toivon vain, että he ovat sisäistäneet sääntöjä riittävästi.

S: Voisin minä metsässä kulkiessa kokeilla parkourin sujumista,

mutta koulumatkoilla en.

S: En tosiaan tiedä muita kuuroja parkour-harrastajia.

S: Olisi hienoa, jos kuuroja harrastajia olisi enemmän.

S: Saisin enemmän juttuseuraa.

NS: Kohta pääsemme katsomaan harjoituksia.

S: Niin, viralliset harjoitukset alkavat.
– Onko tulkkikaverisi mukana tänään?

S: Luultavasti. En ole nähnyt häntä vielä.

NS: Kiva juttu! Onko sinulla myös tulkki mukana?

S: Kyllä, mukana on tulkki, joka tulkkaa ja sitten tulkkikaverini.

NS: Kokeilutunnilla kävin kokeilemassa erilaisia esteitä.

NS: Lopuksi meidän piti kulkea puomeja pitkin joiden alla oli vain betonilattia.

NS: Minua pelotti, mutta ensimmäinen vaihe sujui hyvin, sillä pystyin

tukeutumaan seinään.

NS: Seuraavan vaiheen aluksi pystyin pitämään kiinni tolpastä.

NS: Puomin viimeinen vaihe oli musta putki.

NS: Sen yli piti päästä patjalle ilman minkäänlaista tukea.

NS: Otin ensimmäiset askeleet tutisten, ja sitten juoksin äkkiä patjalle.

NS: Kamalaaahan se oli, mutta selvisin.

NS: Voitte katsoa minkä näköinen puomirata on.

S: Tämä on magnesium-jauhetta. Se estää käsiä lipsumasta.

S: Samaa ainetta käytetään myös voimistelussa ettei tipu telineiltä.

NS: Kouluajoilta muistan, kun magnesiumia laitettiin käsiin

ja sitten suunnattiin telineille.

NS: Auttoi myös ettei käsiin sattunut.

NS: Ohjaaja näyttää miten rata suoritetaan, jonka jälkeen muut seuraavat häntä.

NS: Täältä ylhäältä katsottuna kaikki etenevät niin sujuvasti.

NS: Tästä minäkin voisin hypätä. Jos siis uskaltaisin.

NS: Miltä nyt tuntuu?

S: Tarkoitatko kuvauksien vai treenien näkökulmasta?

NS: Häiritsikö kameran läsnäolo?

S: Ihan kamalasti häiritsi. No ei, kunhan vitsailin.

S: Harjoitukset sujuivat hyvin, ne olivat

hieman haastavimmat kuin viimeksi.

S: Itsensä haastaminen auttaa kehittymään ja tekeminen muuttuu sujuvammaksi.

NS: Kamera antoi sinulle varmasti paineita suoriutua mahdollisimman hyvin.

S: Näin on.

NS: Mikä näistä esteistä on sinun suosikkisi?

S: Tuolla on yksi rata, joka sujuu jo aika hyvin.

S: Tuosta kaltevasta esteestä en pidä, sillä siinä liike pysähtyy niin usein.

S: Niin, tuo rata on kiva.

NS: Mitä rataa tarkoitat? – Tuo missä ensin hypitään tasajalkaa, tehdään käännökset

ja ylitykset. Siitä minä pidän.

S: Viimeisessä haasteessa oli ensin vain kaksi estettä, kunnes niitä lisättiin.

S: Siinä pitää todella antaa kaikkensa!

S: Nyt saimme lisäharjoitusaikaa eli tunnin päälle vielä ylimääräiset 10 minuuttia.

S: Tämä oli ensimmäinen kerta. Kiva saada lisää aikaa!

NS: Hienoa! Haluaisitko vielä sanoa jotain ohjelman katsojille? Mainostaa lajia?

NS: Voiko parkouria harrastaa missä tahansa päin Suomea?

S: Kyllä voi. Parkour on Suomessa lähtenyt leviämään täältä Jyväskylästä.

S: Helsingissä on samanlainen ja ilmeisesti isompikin parkoursali.

S: En tiedä miten parkouria mainostaisi? Se on tosi kivaa!

S: Siinä pääsee vapaasti ilmaisemaan itseä ja olemaan luova, jos niin haluaa.

S: Samalla saa neuvoja suoritukseen ja tekniikka kehittyy.

S: Parkour sopii kaikille, sillä harjoittelua voi soveltaa omaan tasoon sopivaksi.

S: Laji ei sisällä tarkkoja taitotasoja, joiden mukaan pitäisi edetä.

S: Joskus jokin liike tuntuu vaikealta ja seuraavalla kerralla se jo sujuu.

S: Vaihtelevuus on harjoituksissa parasta.

NS: Onko ryhmässä siis monen tasoisia harrastajia? – Kyllä, näin on.

NS: Silti kaikki harjoittelevat yhdessä. – Aivan.

Nuorsilmä!

R: Sellaista on parkour. Sinähän pääsit kokeilemaan enkä minä ollut edes mukana!

NS: Se oli todella mahtavaa!

R: Ellen nähnyt väärin niin mukana oli myös miehiä?

NS: Ryhmässä oli molempia. Yhdellä miehellä oli monen vuoden kokemus parkourista

ja hän liikkui todella sulavasti.

R: Minä käyn vain kuntosalilla, mikä on alkanut tylsiä.

R: Jotain uutta pitäisi keksiä.

NS: Ei se ole tylsää!
Tekee hyvää käydä salilla.

R: Niin kai. Olen muuten kuullut, että sinulla on ollut monia harrastuksia?

NS: No, onhan niitä kertynyt. Olen

harrastanut esimerkiksi

NS: ratsastusta, tennistä,
laskettelua ja lumilautailua.

R: Tiesitkö, että minä olen ollut
nuorempana maalivahti?

NS: Älä huijaa!

R: En niin, vuosia sitten olin
oikeasti maalivahti.

NS: Sinäkö!

R: Niinpä, olen kyllä
muuttunut niistä ajoista.

NS: Miksi lopetit?

R: Sain kerran pallosta naamaan,
enkä halunnut enää pelata. LOL.

NS: Aijaa.

R: Miksi sinä olet lopettanut nuo
kaikki harrastukset?

NS: Ajan myötä kiinnostuksen kohteet
ovat vaihtuneet.

NS: Harrastin samaan aikaan ratsastusta
ja muodostelmaluistelua, mutta halusin

NS: ratsastaa enemmän joten lopetin
luistelun.

R: Se on täysin ymmärrettävää, että
kiinnostuksen kohteet vaihtelevat.

NS: Niin. Äskettäin olen aloittanut uuden
harrastuksen, rugbyn!

R: Mitä se on?

NS: Rugby on amerikkalaista jalkapalloa
ilman varusteita.

R: Aa, se taitaa olla jokin naisten juttu.

NS: Ei ole, se on sekä naisten että
miesten laji!

NS: Sellaista harrastat! – Kyllä. Hetkinen, mitä kello on?

OHJAAJA: Kello on kahdeksan.

NS: Hei, harjoitukset alkavat ihan kohta, haluatko tulla katsomaan?

R: Kysyt siis kiinnostaisiko minua katsoa nuoria naisia urheilemassa?

NS: Ei, vaan kiinnostaako sinua tulla katsomaan harjoituksia?

R: Joo kiinnostaa! Hei, entä nuo katselijat? – Totta.

Nuorsilmä!

NS: Myöhemmin jatketaan!

R: Kasvaakohan päässäni rahaa...